

In 2016, an updated version of the Instruction was adopted. It introduced additional notations to the OOU classification: «Letter M» for mobilization issues, «Letter K» for cryptographic protection issues, and «SI» for special information issues. The Instruction prohibits the use of open communication channels for transmitting classified information and sending documents with a OOU classification outside Ukraine. This provision is also telling: It is permitted to add documents with open information to a file marked OOU if such documents relate to the issues of that file» [2]. The duration of the secrecy regime for files containing OOU documents is not clearly established and can be perpetual. Even documentation released upon request may contain classified fragments: a copy is made from such a document where these fragments are redacted, and from this copy another copy is made, which is then provided upon request.

To address problems in the area of access to classified information, it is necessary to implement a series of changes: conduct a mandatory review of all documents with OOU classification created before 1998 and automatically declassify information if there is no clear evidence of the need for its classification; clearly define categories of information that may receive OOU classification; establish mandatory timeframes for classification review; ensure independent oversight of the assignment and extension of OOU status; simplify the procedure for appealing decisions to deny access to information; implement the principle of presumption of information openness.

References

1. Vronska T. V., Lysenko O. Ye., Chorny R. L. Vidpovidalnist za derzhavni zlochyny u proektakh Kryminalnoho kodeksu. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*. 2012. № 1. S. 120–134.
2. Instruksiiia pro poriadok obliku, zberihannia i vykorystannia dokumentiv, sprav, vydan ta inshykh materialnykh nosiiv informatsii, yaki mistiat sluzhbovu informatsiiu. Vtrata chynnosti vid 04.11.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1893-98-%D0%BF#Text>
3. Pro dostup do publichnoi informatsii. Zakon Ukrainy. Redaktsiia vid 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
4. Stattia 19. Pravo hromadskosti znaty. *Prava liudyny v Ukraini: informatsiinyi portal Kharkivskoi pravozakhysnoi hrupy*. 04.09.2000. URL: <https://khp.org/968017351>

УДК 001.102:004.77:778.5

Розанова Дарина Миколаївна

(*наук. керівник – канд. іст. наук, доцент Климова К. І.*)

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій, м. Київ

АУДІОВІЗУАЛЬНІ ДОКУМЕНТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З ДЕЗІНФОРМАЦІЄЮ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. Досліджено роль аудіовізуальних документів у боротьбі з дезінформацією в науковому дискурсі. Проаналізовано їх унікальні характеристики та функції як інструменту верифікації даних. Визначено значення аудіовізуальних документів у контексті інформаційної безпеки України.

Ключові слова: аудіовізуальні документи, дезінформація, науковий дискурс, верифікація даних, інформаційна безпека.

X Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 11 квітня 2025 р.)

Сучасний інформаційний простір характеризується надмірною насиченістю даними різної якості та достовірності, що зумовлює актуальність проблеми боротьби з дезінформацією, особливо в умовах загострення геополітичних конфліктів та інформаційної війни. Згідно з опитуванням USAID-Internews, понад 64 % українців стикаються з недостовірною інформацією щонайменше декілька разів на тиждень [2]. У цьому контексті аудіовізуальні документи виступають вагомим інструментом протидії дезінформації, зокрема в науковому дискурсі, який потребує особливої точності та об'єктивності.

Проблематика використання аудіовізуальних документів у боротьбі з дезінформацією залишається недостатньо дослідженою в українському документознавстві. Згідно з класифікацією, представленою в публікаціях вітчизняних науковців, аудіовізуальні документи належать до спеціальних видів документації [1, с. 93]. Однак визначення їх ролі в протидії дезінформації потребує окремого наукового осмислення.

Аудіовізуальні документи мають унікальні характеристики, що посилюють їх верифікаційну цінність: синхронність відтворення аудіо- та відеоряду, можливість багаторазового відтворення без втрати якості, об'єктивна фіксація подій та явищ у динаміці. Ці характеристики надають таким документам особливого статусу в процесі виявлення та спростування недостовірної інформації.

У науковому дискурсі аудіовізуальним документам відведено кілька ключових функцій щодо протидії дезінформації. По-перше, вони слугують первинними джерелами інформації, дають змогу науковцям безпосередньо аналізувати події без проміжних інтерпретацій. По-друге, вони виступають інструментом верифікації текстових джерел, даючи змогу зіставляти дані з різних типів документації. По-третє, аудіовізуальні документи забезпечують фіксацію експериментів та досліджень, створюючи об'єктивну базу для перевірки та відтворення наукових результатів.

Особливого значення набувають аудіовізуальні документи в контексті інформаційної безпеки держави. Як зазначають дослідники Д. О. Лобода та Н. В. Прямухіна, «боротьба з дезінформацією є невід'ємною складовою забезпечення інформаційної безпеки держави» [4, с. 95]. Аудіовізуальні документи в цьому контексті слугують не лише джерелом достовірної інформації, але й інструментом викриття цілеспрямованих дезінформаційних кампаній.

Рада Європейського Союзу, висвітлюючи питання протидії маніпуляціям з інформацією в умовах агресії проти України, наголошує на необхідності розвитку механізмів верифікації даних [3]. Аудіовізуальні документи в цьому аспекті виступають одним із найбільш ефективних засобів перевірки відомостей.

Державний вебпортал «Open Budget» демонструє ефективність використання аудіовізуальних документів для забезпечення прозорості бюджетних процесів та протидії дезінформації у фінансовій сфері [5]. Інтеграція аудіовізуальних матеріалів у структуру порталу значно підвищує рівень довіри до представлених даних та запобігає поширенню недостовірної інформації щодо використання бюджетних коштів.

Важливо також зазначити специфіку аудіовізуальних документів у контексті архівного зберігання та доступу. На відміну від текстових документів, вони по-

требують спеціальних технічних засобів для відтворення та аналізу, що створює додаткові виклики під час їх використання для боротьби з дезінформацією. Водночас цифрові технології значно розширюють можливості роботи з такими документами, забезпечуючи швидкий доступ до архівних матеріалів та їх ефективне використання в процесі верифікації інформації.

Отже, у науковому дискурсі аудіовізуальні документи представлені потужним інструментом боротьби з дезінформацією завдяки своїм унікальним характеристикам та функціональним можливостям. Їх ефективне використання потребує розробки спеціальних методик аналізу та верифікації, а також розвитку відповідної інфраструктури для зберігання та доступу. Подальші дослідження в цій галузі мають зосередитись на вдосконаленні методологічних підходів до аналізу аудіовізуальних документів як інструментів протидії дезінформації та розробці практичних рекомендацій щодо їх використання в науковому та інформаційному просторі.

Список використаних джерел

1. Анісімова О. М., Ковальська Л. А. Спеціальні види документації та спеціальне (галузеве) документознавство. *Інформація та соціум: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції* (04 червня 2021, Вінниця). 2021. С. 91–93.
2. Життя у смартфоні. Як українці користувалися медіа й соцмережами 2024 року – дослідження usaid / internews (доповнено). 07.11.2024. URL: <https://surli.cc/majucg>
3. Daniela M. Information manipulation in Russia's war of aggression against Ukraine: EU lists seven individuals and five entities. *Council of the European Union*. 28.07.2023. URL: <https://surl.li/slcfkm>
4. Лобода Д. О., Прямухіна Н. В. Боротьба з дезінформацією як частина інформаційної безпеки держави. *Прикладні аспекти сучасних міждисциплінарних досліджень: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції* (січень, 2024). 2024. С. 95–96.
5. Державний вебпортал бюджету для громадян. *Open Budget*. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

УДК 025.4:930.26(477)(043.2)

Кладітін Максим Васильович

(*наук. керівник – канд. наук із соц. комунікацій, доцент Кудлай В. О.*)

Маріупольський державний університет, м. Київ

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В АРХІВАЦІЇ ТА ЗБЕРЕЖЕННІ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ В УКРАЇНІ

Анотація. Проаналізовано сучасні тенденції оцифрування й використання аудіовізуальної спадщини в Україні. Розкрито технічні, правові та управлінські аспекти архівації, приділено увагу питанням авторського права, довготривалого зберігання та впровадження хмарних технологій. Окреслено пріоритетні напрями розвитку архівів з урахуванням державної Стратегії захисту документальної спадщини.

Ключові слова: аудіовізуальні документи, архівація, цифрові технології, хмарні сховища, авторське право.

Х Всеукраїнська наукова студентська конференція

«Інформаційні технології і системи в документознавчій сфері» (м. Вінниця, 11 квітня 2025 р.)